

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(The Laos People's Democratic Republic)

1. ภาพรวมทั่วไป

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรมและด้านภูมิศาสตร์ ซึ่งมีที่ตั้งติดกับไทยทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นระยะทางยาวถึง 1,810 กิโลเมตร สปป.ลาว ปกครอง โดยระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย มีพรรคการเมืองเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว และมีประธานประเทศเป็นผู้นำประเทศ โดยมีอำนาจสูงสุดในการกำหนดและสั่งการนโยบาย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ โดยล่าสุดในการประชุมใหญ่ หรือการประชุมสมัชชาพรรค (Party Congress) ผู้แทนสมาชิกพรรคทั่วประเทศ เมื่อเดือนมกราคม 2564 ดร.ทองลุน สีสุลิด ได้รับเลือกเป็นเลขาธิการใหญ่ คณะบริหารศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และ ดร.พันคำ วิพาวัน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของ สปป.ลาว

สปป.ลาว เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Land Lock) แต่มีบทบาทสำคัญทางด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นพื้นที่เชื่อมโยง (Land Link) ด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้กำหนดยุทธศาสตร์ Laos Logistics Link (LLL) เพื่อขยายบทบาทการเป็น Land Link เชื่อมโยงโครงข่ายรถไฟและเส้นทางขนส่งสินค้า ประกอบด้วยการพัฒนาสำคัญ 3 โครงการ คือ (1) เขตโลจิสติกส์นครหลวงเวียงจันทน์ (Vientiane Logistics Park) มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 280 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (2) โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟ

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2562	2563	2564(e)	2565(e)
1	ประชากร (ล้านคน) ²	7.2	7.3	7.4	7.5
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	4.7	-0.4	2.1	3.2
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	18.8	18.5	18.6	17.3
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP per capita) (เหรียญสหรัฐฯ) ²	2,620.9	2,546.1	2,514.0	2,318.8
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ³	3.3	5.1	3.8	11.4*
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี) ¹	0.6	1.0	1.3	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ²	62.0	82.6	95.2	95.6
8	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (ร้อยละต่อ GDP) ²	7.6	7.1	6.7	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP) ²	-9.1	-4.5	-5.0	-6.0
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	3.5	3.0	N/A	N/A
11	เงินลงทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	997.0	1,319.0	1,263.0	1,282.0

ที่มา: ¹ World Bank, May 2565

² International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, April 2565

³ Lao Statistics Bureau, May 2565

* อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเดือนมกราคม - มิถุนายน 2565

ลาว - เวียดนาม มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 727 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ (3) โครงการพัฒนาท่าเรือหุงอ่าง มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นอกจากนี้ สปป.ลาว ได้มุ่งเน้นการพัฒนาพลังงานสะอาด การเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วของ สปป.ลาว โดยโครงการสำคัญในปัจจุบันประกอบด้วย (1) โครงการก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ (2) โครงการพัฒนา Thakhek Dry Port และ (3) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) อีกทั้ง สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าไม้ แร่ธาตุและทรัพยากรน้ำ สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมากมหาศาล ทำให้ สปป.ลาว วางยุทธศาสตร์ที่จะเป็นแหล่งผลิตพลังงานที่สำคัญของเอเชีย (Battery of Asia)

แต่อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจของ สปป.ลาว กำลังเผชิญกับปัญหาต่างๆ ทั้งระดับหนี้สาธารณะ (Public Debt) ที่อยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 95.2 ของ GDP ในปี 2564 และคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 95.6 ของ GDP ในปี 2565 ซึ่งเป็นปัญหาสะสมจากการขาดดุลงบประมาณ ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด งบประมาณรัฐรั่วไหล การจัดเก็บรายได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย เงินทุนสำรองต่างประเทศจำกัด เงินก๊อปปี้ค่า อัตราเงินเฟ้อและค่าครองชีพสูง

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี 2563 องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ได้รายงานการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index: GII) พบว่า สปป.ลาว อยู่ในอันดับ 117 จาก 132 ประเทศ/เขตการปกครองที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด ซึ่งองค์ประกอบที่ สปป.ลาว มีอันดับที่ดี คือ ศักยภาพทางธุรกิจ (Business sophistication) อยู่อันดับที่ 70 มีคะแนน 24.3 คะแนน รองลงมา คือ ปัจจัยผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ (Creative Outputs) อยู่อันดับที่ 90 มีคะแนน 17.6 คะแนน ส่วนมิติที่อยู่ในอันดับที่ต่ำ คือ ปัจจัยด้านสถาบัน (Institutions) อยู่อันดับที่ 130 มีคะแนน 37.9 คะแนน และปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่อันดับที่ 123 มีคะแนน 22.7 คะแนน เป็นต้น¹

นอกจากนี้ จากรายงานความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของธนาคารโลก (World Bank) ในปี 2563 พบว่า อันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของ สปป.ลาว อยู่ที่อันดับที่ 154 จาก 190 ประเทศของโลก ได้คะแนนรวม 50.8 จาก 100 คะแนน โดยมีมิติที่ สปป.ลาว อยู่ในอันดับสูง คือ ด้านการค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Border) อันดับที่ 78 ของโลก และการได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) อันดับที่ 80 ของโลก ส่วนมิติที่อยู่ในอันดับที่ต่ำและมีโอกาสจะพัฒนาได้อีกมาก คือการเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) อันดับที่ 181 ของโลก เป็นต้น²

4. นโยบายรัฐบาล สปป.ลาว

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 9 (2564 - 2568) มุ่งพัฒนา สปป.ลาว ให้ก้าวสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนภายในปี 2573 โดยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแนวทางการพัฒนาสีเขียวแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ ผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจในทุกมิติ ควบคู่กับนโยบายบริหารหนี้สาธารณะให้สอดคล้องแนวทางการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยวางเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วง 3 ปี ข้างหน้า (2565 - 2567) เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 4 - 5 ต่อปี ผ่านกลไกการดำเนินนโยบายการเงินและการคลัง เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนมีงานทำ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และ สปป.ลาว ได้กำหนดเป้าหมายให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจนเพิ่มอีก 204,360 ครอบครัวระหว่างปี 2564 - 2568

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ใน สปป.ลาว ในช่วงปลายไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มในภูมิภาค โดยความคืบหน้าในการฉีดวัคซีนโควิด-19 ของ สปป.ลาว ณ วันที่ 9 มิถุนายน 2565 พบว่า เข็มที่ 1 สามารถฉีดวัคซีนได้ร้อยละ 79.04 ของประชากรทั้งหมด และ เข็มที่ 2 สามารถฉีดวัคซีนได้ร้อยละ 69.46 ของประชากรทั้งหมด

นอกจากนี้ สปป.ลาว ได้ประกาศเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 2565 เป็นต้นไป โดยกำหนดให้เปิดด่านสากลทุกด่าน ผู้เดินทางที่มีใบรับรองการฉีดวัคซีนครบโดสไม่ต้องตรวจหาเชื้อโควิด-19 แต่ทั้งนี้ หากติดเชื้อมีผลตรวจค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วยตนเอง รวมทั้งอนุญาตให้นำพาหนะประเภทต่างๆ เข้า-ออก สปป.ลาว ได้เสมือนระยะก่อนการแพร่ระบาด และเห็นชอบในเปิดสถานบันเทิง เป็นต้น

สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

จากฐานข้อมูล World Economic Outlook Database, April 2022 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) พบว่า ในปี 2564 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) มีมูลค่า 18.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 2.1 โดย IMF คาดการณ์ว่า ในปี 2565 มูลค่า GDP จะหดตัวอย่างมาก โดยมีมูลค่าเพียง 17.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 3.2 และมูลค่าดุลบัญชีเดินสะพัดในปี 2564 ขาดดุล 1.0 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นขาดดุลบัญชีเดินสะพัดร้อยละ 6.0 ของ GDP จากการจัดเก็บรายได้ที่จำกัด นอกจากนี้ กระทรวงการเงิน (Ministry of Finance: MOF) ของ สปป.ลาว ได้รายงานว่า ในปี 2565 สปป.ลาว มีกำหนดชำระหนี้ต่างประเทศมูลค่ารวม 1.14 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

บริษัท Moody's Investors Service (Moody's) ได้ปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของ สปป.ลาว (Sovereign Credit Rating) จาก Caa2 เป็น Caa3 ซึ่งอยู่ในกลุ่ม Non-Investment Grade โดยระบุว่า สปป.ลาว มีความเสี่ยงผิดนัดชำระหนี้สูง เนื่องจากการกำกับดูแลที่อ่อนแอ ภาระหนี้สูง และทุนสำรองไม่เพียงพอสำหรับชำระหนี้ต่างประเทศเมื่อครบกำหนด อย่างไรก็ตาม Moody's ได้ปรับมุมมองความน่าเชื่อถือของ สปป.ลาว (Outlook) ที่ระดับมีเสถียรภาพ (Stable Outlook) จากเดิมที่แนวโน้มเป็นลบ (Negative Outlook) เนื่องจากประเมินว่า ปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ของลาวจะเริ่มเป็นปกติ ทั้งนี้ ข้อจำกัดสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของ สปป.ลาว คือภาระหนี้สาธารณะในสกุลเงินตราต่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง ช่องทางในการระดมทุนที่จำกัด และการขาดแคลนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการดำเนินนโยบาย

¹ Global Innovation Index 2021, World Intellectual Property Organization

² Economy Profile Lao PDR Doing Business 2020, World Bank

ในอนาคต โดยในปี 2565 คาดการณ์ว่า สปป.ลาว จะมีปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศมูลค่า 1.28 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือสามารถครอบคลุมการนำเข้า (Month of Import) ได้เพียง 1.9 เดือน ผนวกกับค่าเงินกีบอ่อนค่าอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2565 พบว่า ค่าเงินกีบอ่อนค่าเมื่อเทียบกับเหรียญสหรัฐฯ ร้อยละ 56.72 (YoY) และค่าเงินกีบอ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินบาท ร้อยละ 42.97 (YoY) โดยส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อและทำให้ผู้ประกอบการใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งอาจจะกระทบต่อการค้าชายแดนในระยะถัดไป

นอกจากนี้ เศรษฐกิจของ สปป.ลาว กำลังเผชิญกับภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง โดย ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2565 อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 23.6 ซึ่งสูงสุดในรอบ 22 ปี โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.8 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2565 โดยมีสาเหตุมาจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ปรับสูงขึ้น เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง และสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ส่งผลให้ สปป.ลาว มีอัตราเงินเฟ้อสูงสุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรัฐบาล สปป.ลาว ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและวิกฤติพลังงานในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สปป.ลาว เผชิญกับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างหนัก จากปริมาณน้ำมันในประเทศขาดแคลน โดย สปป.ลาว เป็นประเทศที่นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศร้อยละ 100 ดังนั้น อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นจึงมีสาเหตุมาจากการผลิตที่เพิ่มขึ้น (Cost Push Inflation) กล่าวคือ เมื่อต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้อุปทานลดลง ซึ่งส่งผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ทั้งนี้ พบว่า น้ำมันเบนซินพิเศษ ราคาขายอยู่ที่ลิตรละ 23,770 กีบ หรือประมาณ 52.82 บาท น้ำมันเบนซินธรรมดา ลิตรละ 18,570 กีบ หรือ 41.26 บาท และน้ำมันดีเซล ลิตรละ 18,160 กีบ หรือ 40.35 บาท (อัตราเปรียบเทียบ 450 กีบ เท่ากับ 1 บาท) ซึ่ง สปป.ลาว ได้จัดตั้งบริษัทน้ำมันแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่รวมศูนย์ในการแสวงหาและนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ เพื่อนำมากระจายต่อให้รัฐวิสาหกิจน้ำมันเชื้อเพลิงลาว และบริษัทน้ำมันเอกชนภายในประเทศ เพื่อแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว ผนวกกับสถานการณ์ภัยพิบัติแห่งชาติของ สปป.ลาว มีมติให้ลดภาษีสรรพสามิตเชื้อเพลิงเป็นเวลา 3 เดือน (นับตั้งแต่ 9 พฤษภาคม 2565) โดยลดภาษีน้ำมันดีเซลจากร้อยละ 21 เหลือร้อยละ 11 น้ำมันเบนซินลดจากร้อยละ 31 เหลือร้อยละ 16 เป็นต้น

สำหรับโรงกลั่นน้ำมันในประเทศของ สปป.ลาว ปัจจุบันมีจำนวน 2 แห่ง คือ (1) โรงกลั่นน้ำมันในเขตเศรษฐกิจพิเศษไชยเซษฐา นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งก่อตั้งในปี ในปี 2559 โดยบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ลาว-จีน ต่งหย่าน ที่มีบริษัททุนนานต่งหย่าน อินดัสเตรียล โฮลดิ้ง ถือหุ้นร้อยละ 75 โดยรัฐวิสาหกิจ

น้ำมันเชื้อเพลิงลาว (Lao State Fuel) ถือหุ้นร้อยละ 20 และบริษัทร่วมลงทุนลาว-จีน จำกัด ถือหุ้นร้อยละ 5 และ (2) โรงกลั่นน้ำมันยอดตั้งเมทเวออร์ เมืองแปก แขวงเชียงขวาง ซึ่งก่อสร้างเมื่อกันยายน 2564 มีความจุ 2.4 ล้านลิตร สามารถผลิตปิโตรเลียมได้ 100 ล้านลิตรต่อปี แบ่งเป็นกลั่นน้ำมันดีเซลร้อยละ 60 น้ำมันเครื่องร้อยละ 39 และผลิตสารเคมีร้อยละ 1 โดยจะจัดจำหน่ายผ่านรัฐวิสาหกิจน้ำมันเชื้อเพลิงลาว (Lao State Fuel Company: LSFC) แต่อย่างไรก็ตาม ผลผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันทั้ง 2 แห่ง ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ

สำหรับมาตรการในการแก้ไขปัญหาด้านค่าครองชีพของประชาชนที่สูงขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อตามนัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า รัฐบาล สปป.ลาว ได้มีมติเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำต่อเดือน โดยจะปรับเพิ่มจำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ปรับเพิ่มจาก 1.1 ล้านกีบ เป็น 1.2 ล้านกีบต่อเดือน (ประมาณ 2,800 บาท) มีผลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2565 และครั้งที่ 2 เพิ่มเป็น 1.3 ล้านกีบต่อเดือน (ประมาณ 3,100 บาท) มีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2566 เป็นต้นไป

ด้านการระดมทุน ธนาคารแห่ง สปป.ลาว (Bank of the Lao PDR.) ได้เสนอขายพันธบัตรในรูปสกุลเงินกีบ วงเงิน 1.5 ล้านล้านกีบ เป็นพันธบัตรอายุ 6 เดือน ไม่สามารถเปลี่ยนมือได้ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20 ต่อปี โดยจะจ่ายดอกเบี้ยครั้งเดียวพร้อมกับเงินต้นเมื่อพันธบัตรครบอายุ โดยพันธบัตรที่จำหน่ายเป็นพันธบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีใบพันธบัตร (Scriptless) ผู้ซื้อจะได้รับใบรับรองการถือครองพันธบัตร (BOL Bill Certificate) ซึ่งธนาคารพาณิชย์ที่เป็นตัวแทนจำหน่ายออกให้ โดยการเปิดขายพันธบัตรตามนัยดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความตึงเครียดจากวิกฤตการเงินต่างๆ ที่ สปป.ลาว กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และบริษัท ผลิต-ไฟฟ้าลาว (มหาชน) (EDL-Generation Public Company: EDL-Gen) ได้เสนอขายหุ้นกู้ในประเทศไทย ครั้งที่ 1/2565 วงเงิน 1,085.50 ล้านบาท จำนวน 1 ชุด อายุ 4 ปี 6 เดือน กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 6.50 ครอบคลุมปี 2570 เพื่อนำเงินไปรีไฟแนนซ์หุ้นกู้ชุดเดิมที่ครบกำหนดไถ่ถอนในปี 2565

มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของ สปป.ลาว ในช่วง 4 เดือนแรก (มกราคม-เมษายน 2565) สปป.ลาว มีมูลค่าการค้ารวม 950 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จำแนกเป็นการส่งออก มูลค่า 424 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และการนำเข้ามูลค่า 526 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ สปป.ลาว ขาดดุลการค้ามูลค่ารวม 102 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ